

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 28.04.1999
KOM(1999) 203 lopull.

Ehdotus

NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

EY:n teollisuuden ja työnantajien keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta

(komission esittämä)

PERUSTELUT

Johdanto

1. Määräaikainen työ on lisääntynyt huomattavasti viime vuosina, ja suuntaus jatkuu kansallisilla työmarkkinoilla.
2. Komissio teki 29. kesäkuuta 1990 kolme ehdotusta tietynlaisia työsuhteita (esim. osa-aikatyötä, määräaikaista työtä ja tilapäistä työtä) koskeviksi neuvoston direktiiveiksi.¹
3. Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 20. syyskuuta 1990² ja Euroopan parlamentti 24. lokakuuta 1990³. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen⁴ 149 artiklan mukaisesti komissio jätti 7. marraskuuta 1990 neuvostolle muutetun ehdotuksen⁵, johon oli sisällytetty joitakin parlamentin ehdottamia tarkistuksia.
4. Näistä ehdotuksista keskusteltiin neuvostossa useaan otteeseen vuosien 1990 ja 1994 välisenä aikana, ja neuvosto hyväksyi niistä ainoastaan määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä annetun direktiivin 91/383/ETY⁶.
5. Heinäkuussa 1994 komissio julkaisi valkoisen kirjan Euroopan sosiaalipolitiikan tulevaisuudesta. Tässä asiakirjassa komissio vahvisti halunsa edistyä tällä alueella ja ilmoitti luvussa III, että tärkeimpänä tavoitteena on saada neuvosto hyväksymään epätyypillisiin työsuhteisiin liittyvät ehdotukset.
6. Essenissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä korostettiin tarvetta toteuttaa työllisyyttä edistäviä toimia ja kehoitettiin toteuttamaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lisätä kasvun työllistävää vaikutusta, erityisesti joustavammalla työn organisoinnilla, joka vastaa sekä työntekijöiden toiveita että kilpailun asettamia vaatimuksia.
7. Koska asia ei edistynyt neuvostossa, komissio päätti aloittaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteenä olevan sosiaalipolitiikkaa koskevan pöytäkirjan (N:o 14) liitteenä olevan sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklan mukaisen menettelyn. Näin ollen se antoi hyväksyntänsä 27. syyskuuta 1995 työmarkkinaosapuolten kuulemiselle kyseisen sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
8. Työmarkkinaosapuolet antoivat selkeästi tukensa sille perusperiaatteelle, että työntekijöitä, joita uudet joustavat työjärjestelyt koskevat, ei syrjitä vaan heille taataan samanlainen kohtelu kuin kokoaikatyössä ja vakituksessa työsuhteessa

¹ KOM(90) 228 lopullinen, 29.6.1990, EYVL C 224, 8.9.1990, s. 8.

² EYVL C 332, 31.12.1990, s. 167.

³ EYVL C 295, 26.11.1990, s. 112.

⁴ Kaikki viittaukset perustamissopimukseen ennen Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa tarkoittavat kyseisen toimen aikana voimassa ollutta perustamissopimusta.

⁵ KOM(90) 533 lopullinen, EYVL C 305, 5.12.1990, s. 12.

⁶ EYVL C 206, 29.7.1991, s. 19.

oleville työntekijöille. Vaikka lausunnot erosivat toisistaan huomattavasti haluttujen toimenpiteiden muodon ja tason osalta, suurin osa työmarkkinaosapuolista ilmoitti olevansa valmis toimimaan aktiivisesti periaatteiden määrittämiseksi ja niiden toteuttamiseksi erityisesti asianmukaisella tasolla käytävien työehtosopimusneuvotteluiden kautta.

9. Tarkasteltuaan näitä vastauksia komissio piti yhteisön toimia aiheellisina ja päätti aloittaa 17. huhtikuuta 1996 sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklan 3 kohdassa määrätyn toisen neuvottelukierroksen työmarkkinaosapuolten kanssa. Järjestöt (UNICE, CEEP ja EAY) ilmoittivat 19. kesäkuuta 1996 aikeistaan aloittaa neuvottelut. Kyseiset järjestöt tekivät 6. kesäkuuta 1997 osa-aikatyötä koskevan puitesopimuksen, joka – sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti – pantiin täytäntöön sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti komission ehdotuksesta 15. joulukuuta 1997 annetulla neuvoston direktiivillä 97/81/EY. Direktiivin soveltamisala ulotettiin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 7. huhtikuuta 1998 annetulla neuvoston direktiivillä 98/23/EY. Osa-aikatyöstä tehdyn puitesopimuksen johdannossa sopimuspuolet ilmoittavat aikeistaan harkita tarvetta samanlaisiin sopimuksiin, jotka koskevat muita joustavia työmuotoja.
10. Osapuolet (UNICE, CEEP ja EAY) ilmoittivat 23. maaliskuuta 1998 aikeistaan aloittaa määräaikaista työtä koskevat neuvottelut. Yhdeksän kuukauden neuvottelukajon lopulla ne pyysivät komissiolta kolmen kuukauden lisäaikaa sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Komissio jatkoi neuvottelukautta 30. päivään maaliskuuta 1999. Järjestöt tekivät puitesopimuksen 18. maaliskuuta 1999. Ne toimittivat sopimuksen komissiolle ja pyysivät sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti, että se pantaan täytäntöön komission ehdotuksesta tehdyllä neuvoston päätöksellä.
11. Työmarkkinaosapuolet pyysivät, että komissio
 - toimittaisi puitesopimuksen neuvostolle päätöstä varten, jotta sopimuksen määräykset tulisivat sitoviksi jäsenvaltioissa, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteenä olevan sosiaalipolitiikkaa koskevan pöytäkirjan (N:o 14) liitteenä olevaa sosiaalipolitiikkaa koskevaa sopimusta
 - kehottaisi jäsenvaltioita ehdotuksessaan sopimuksen täytäntöönpanemiseksi antamaan neuvoston päätöksen noudattamiseksi tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kahden vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä tai varmistamaan, että työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sopimusteitse kyseisen ajan kuluessa, ja
 - varautuisi siihen, että jäsenvaltioilla on mahdollisuus tarvittaessa ja työmarkkinaosapuolten kuulemisen jälkeen saada enintään yhden vuoden lisäaika tämän määräyksen noudattamiseksi, mikäli se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon vuoksi.

12. Kuten puitesopimuksen johdanto-osan ensimmäisestä kappaleesta ilmenee, sopimuksen tarkoituksena on myös olla osa Euroopan työllisyysstrategiaa.

Sopimuksen tarkastelu

13. Yhteisön tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun mukauttamisesta ja edistämisestä annetussa tiedonannossa⁷ komissio korosti, että "ennen kuin sopimuksen täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntöehdotus esitetään neuvostolle, komissio tekee arvioinnin, jossa otetaan huomioon sopimuspuolten edustavuus, niiden toimivalta ja sopimuksen kunkin lausekkeen laillisuus yhteisön lainsäädäntöön nähden sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevat säännökset".

Sopimuspuolten edustavuus ja toimivalta

14. Sopimuksen allekirjoittajajärjestöt ovat UNICE, CEEP ja EAY. Nämä kolme järjestöä ovat vuodesta 1985 osallistuneet itsenäiseen ja vapaaehtoiseen Val Duchessen työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun. Tämän tuloksena on saatu yhteensä 13 yhteistä lausuntoa, 2 suositusta, 4 sopimusta ja 5 julistusta. Lokakuussa 1991 järjestöt tekivät erityisen merkittävän sopimuksen, jolla pyrittiin määrittelemään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun tehtävä ja paikka uusissa yhteisön puitteissa. Sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 ja 4 artikla syntyivät suureksi osaksi tämän sopimuksen perusteella.

15. Kaikki kolme järjestöä täyttävät seuraavat perusteet, jotka on määritelty komission tiedonannossa sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen soveltamisesta (kohta 24)⁸:

- niissä on edustajia eri ammattialoilta ja ne on organisoitu Euroopan tasolla
- ne muodostuvat järjestöistä, jotka tunnustetusti kuuluvat olennaisena osana jäsenvaltioiden työmarkkinaosapuolten rakenteisiin; niillä on valtuudet neuvotella sopimuksia ja ne ovat edustettuina kaikissa jäsenvaltioissa
- niillä on tarvittavat rakenteet, jotta ne voivat osallistua tehokkaasti sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanoon.

16. Ainoastaan nämä kolme järjestöä ovat komission tiedonannon liitteen 2 mukaisia toimialaltaan yleisiä työmarkkinakeskusjärjestöjä. Liitettä päivitetään säännöllisesti edustavuutta koskevan jatkuvan tutkimuksen perusteella.

17. Euroopan yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuin otti kantaa edustavuuteen 17. kesäkuuta 1998 annetussa tuomiossa asiassa T-135/96 (Euroopan pienteollisuutta ja pk-yrityksiä edustava liitto UEAPME vastaan neuvosto), jossa UEAPME kiisti UNICE:n, CEEP:n ja EAY:n tekemästä vanhempainlomaa koskevasta puitesopimuksesta annetun neuvoston direktiivin 96/34/EY lainmukaisuuden. Tuomiossaan ensimmäisen asteen tuomioistuin tarkasteli direktiivin antamiseen johtanutta menettelyä sekä arvioi allekirjoittajaosapuolten

⁷ KOM(98) 322 lopullinen, 20.5.1998; katso myös KOM(93) 600, 14.12.1993.

⁸ KOM(93) 600, 14.12.1993.

edustavuutta sille toimitettujen lukujen perusteella. Ensimmäisen asteen tuomioistuin havaitsi lainsäädännöllisen menettelyn moitteettomaksi ja allekirjoittajaosapuolten edustavuuden riittäväksi suhteessa sopimuksen asialliseen soveltamisalaan ja jätti UEAPME:n kanteen tutkimatta. UEAPME valitti tuomiosta mutta peruutti valituksen myöhemmin tehtyään yhteistyösopimuksen UNICE:n kanssa 4. joulukuuta 1998.

Työnantajajärjestöt

18. Työnantajajärjestöistä edustavin kaikilla teollisuuden aloilla ja kaikissa yrityslajeissa on UNICE. Sen jäsenjärjestöt kansallisella tasolla ovat ehdottomasti edustavimpia ammattialojen välisiä työnantajajärjestöjä ja ovat suoraan tai välillisesti mukana työehtosopimusneuvotteluissa ja osallistuvat kansainväliseen työkonferenssiin. CEEP edustaa merkittäväällä tavalla jäsenvaltioiden valtionyhtiöitä tai yhtiöitä, joissa valtio on osallisena.

Työntekijäjärjestöt

19. Selkeästi edustavin ammattialojen välisten työntekijäjärjestöjen liitto on EAY. Sen jäsenjärjestöt ovat kaikissa jäsenvaltioissa edustavimpia ammattialojen välisiä työntekijäjärjestöjä. Kaikki sen jäsenjärjestöt kansallisella tasolla ovat suoraan tai välillisesti mukana työehtosopimusneuvotteluissa ja osallistuvat kansainväliseen työkonferenssiin.

Päätelmät

20. Komissio toteaa, että nämä kolme järjestöä ovat saaneet kansallisen tason jäsenjärjestöiltään valtuudet määräämäänsä työtä koskevia neuvotteluja varten ja ratifioineet puitesopimuksen. Kyseiset kolme järjestöä ovat tehneet puitesopimuksen kansallisten jäsenjärjestöjensä nimissä.
21. Komissio toteaa, että nämä kolme järjestöä täyttävät edustavuutta koskevat edellytykset, minkä se halusi varmistaa ennen ehdotuksen toimittamista eteenpäin.

Muita kuin allekirjoittajina olleita työmarkkinaosapuolia ja niiden jäseniä koskevien lausekkeiden lainmukaisuus

22. Useat muutkin työmarkkinaosapuolet, joita komissio kuuli, ilmaisivat halukkuutensa osallistua neuvotteluihin. Komissiolle on tiedotettu sopimuksen allekirjoittajina olleiden ja muiden työmarkkinaosapuolten välisestä kirjeenvaihdosta ja keskusteluista.
23. Komissio on lisäksi toimittanut puitesopimuksen kaikille työntekijä- ja työnantajajärjestöille, joita se kuuli tai joille se antoi tietoa ennalta, ja pitänyt järjestöjen kanssa kokouksen.
24. Useat järjestöt korostivat sopimuksen määräysten joustavuutta, joiden ansiosta on mahdollista ottaa huomioon tiettyjen alojen erityistarpeet saatettaessa sopimus osaksi kansallista lainsäädäntöä.
25. Tarkistettuaan asiaankuuluvat lausekkeet komissio arvioi, että puitesopimuksessa viitataan useaan otteeseen työmarkkinaosapuoliin, kansalliseen lainsäädäntöön,

työehtosopimukseen tai käytäntöihin, ja näin ollen siinä säilytetään muidenkin kuin sopimuksen allekirjoittajina olleiden työmarkkinaosapuolten ja niiden jäsenten asema kansallisella tasolla.

Pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevat määräykset

26. Perustamissopimuksen 137 artiklan 2 kohdassa määrätään, että sosiaalialan lainsäädännössä on vältettävä "säättämistä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä".
27. Pk-yritysten erityisasemaan on kiinnitetty erityistä huomiota puitesopimusta laadittaessa. Seuraavassa annetaan esimerkki tästä:
- Puitesopimuksen yleisten huomioiden kohdassa 11 todetaan, että "sopimuksessa otetaan huomioon tarve parantaa sosiaalipolitiikalle asetettavia vaatimuksia, vahvistaa yhteisön talouden kilpailukykyä ja välttää säättämistä hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten luomista tai kehittämistä".
28. Sopimuksessa ei selvästikään määrätä nimenomaisesti poikkeuksesta työntekijöiden syrjimättömyyttä koskevaan perusperiaatteeseen pk-yritysten eduksi. Peräkkäisten määräaikaisten työsopimusten käytöstä seuraavien väärinkäytösten ehkäisemistä koskevassa 5 lausekkeessa kuitenkin määrätään, että nämä toimenpiteet on toteutettava niin, että niissä otetaan huomioon erityisen alan ja/tai työntekijäryhmän tarpeet. Lisäksi 5 lausekkeen 1 kohdassa määrätään yhden tai useamman sääntelykohdan käyttöönotosta. Väärinkäytösten ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanon joustavuutta voidaan selvästi hyödyntää niin, että siinä otetaan huomioon pk-yritysten työnantajien ja työntekijöiden erityiset tarpeet. Tätä seikkaa korostetaan vielä yleisten huomioiden kohdassa 10, jossa todetaan seuraavasti: "sopimuksen mukaisesti jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on huolehdittava sopimuksen yleisten periaatteiden, vähimmäisvaatimusten ja määräysten soveltamista koskevista järjestelyistä, jotta otettaisiin huomioon kunkin jäsenvaltion tilanne ja tiettyjen alojen ja ammattien, myös kausiluontoisen työn, olosuhteet".
29. Lisäksi eri lausekkeissa (2 lausekkeen 1 ja 2 kohdassa, 3 lausekkeen 2 kohdassa, 4 lausekkeen 3 kohdassa, 5 lausekkeen 2 kohdassa ja 7 lausekkeen 2 kohdassa) viitataan jäsenvaltion lainsäädäntöön, työehtosopimukseen tai käytäntöön ja/tai työmarkkinaosapuoliin lausekkeiden soveltamista koskevien järjestelyiden osalta. Vaikka määräyksissä ei nimenomaisesti mainita pk-yrityksiä, ne mahdollistavat tarvittaessa sellaisten kansallisten säännösten antamisen, joissa otetaan huomioon pk-yritysten erityistarpeet.
30. Määräyksistä näkyy, että työmarkkinaosapuolet ovat pyrkineet jättämään liikkumavaraa sopimuksen mukaisten oikeuksien ja velvollisuuksien täytäntöönpanoon, ja tämän vuoksi erityisten alojen työntekijöiden ja yritysten sekä eri työntekijä- ja yritysryhmien, varsinkin pk-yritysten, erityistarpeet voidaan ottaa huomioon (katso myös yleisten huomioiden kohdat 5, 8 ja 12).

31. Tästä syystä komissio tuli siihen tulokseen, että puitesopimuksessa on noudatettu pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevia säännöksiä.

Sopimuslausekkeiden lainmukaisuus

32. Komissio tutki tarkasti kaikki puitesopimuksen lausekkeet eikä löytänyt määräyksiä, jotka olisivat yhteisön lainsäädännön vastaisia. Se, että puitesopimuksessa määrätään jäsenvaltioita koskevista velvoitteista, ei heikennä sen lainmukaisuutta. Itse asiassa sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen liitteenä olevasta toisesta julistuksesta⁹ seuraa, että työmarkkinaosapuolten välisten sopimusten täytäntöönpanotavat yhteisön tasolla luovat todennäköisesti velvoitteita jäsenvaltioille. Jäsenvaltioiden velvoitteet eivät johdu suoraan työmarkkinaosapuolten välisestä sopimuksesta vaan sen täytäntöönpanotavasta. Sopimuksen sisältöä tarkastellaan tämän asiakirjan kohdissa 33–37, joissa esitetään komission arvio siitä.

Sopimuksen arviointi

33. Essenissä ja sen jälkeen kokoontuneiden Eurooppa-neuvostojen päätelmien mukaisesti komissio pitää määräaikaista työtä koskevia yhteisön tason määräyksiä merkittävänä tekijänä pyrittäessä saamaan oikeanlainen tasapaino joustavuuden ja työntekijöiden turvallisuuden välille. Työmarkkinaosapuolet ovat suhtautuneet asiaan myönteisesti, koska siinä taataan samanaikaisesti yritysten kilpailukykyyn ja työntekijöiden etujen huomioon ottaminen.
34. Komissio tukee täysin työmarkkinaosapuolten puitesopimuksen tavoitteita ja on sitä mieltä, että sopimus on tärkeä kolmesta syystä.
35. Ensinnäkin määräaikaista työtä koskevat vähimmäisvaatimukset ovat merkittävä askel työntekijöiden perusoikeuksien vähimmäistason toteuttamiseksi työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevan yhteisön peruskirjan määräysten mukaisesti (katso erityisesti peruskirjan 7 kohta).
36. Toiseksi sopimuksella edistetään myös Essenin Eurooppa-neuvoston päätelmien toteuttamista uusien joustavien työjärjestelyiden osalta. Joustavuuden on vastattava yritysten tarpeita, koska niiden on parannettava kilpailukykyään kansainvälisen kilpailun edessä. Siinä on myös otettava huomioon työntekijöiden edut ehkäisemällä peräkkäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden väärinkäytökset. Työnantajien ja työntekijöiden neuvotteluiden tuloksena syntynyt tätä asiaa koskeva työmarkkinaosapuolten sopimus vaikuttaa sopivimmalta välineeltä molempien osapuolien etujen yhteensovittamiseksi.

⁹ ”Yksitoista korkeaa sopimuspuolta ilmoittavat, että ensimmäiset järjestelyt työmarkkinaosapuolten välisten niiden yhteisön tasolla tehtyjen sopimusten soveltamiseksi, joihin viitataan 4 artiklan 2 kohdassa, koostuvat sopimusten sisällön kehittämisestä kollektiivisin neuvotteluin ja kunkin jäsenvaltion säännösten mukaisesti, ja että tämän vuoksi nämä järjestelyt eivät velvoita jäsenvaltioita soveltamaan sopimuksia suoraan tai luomaan sääntöjä niiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä tai muuttamaan voimassa olevia sisäisiä säännöksiä näiden täytäntöönpanon helpottamiseksi.”

37. Kolmanneksi sopimus osoittaa aseman, joka työmarkkinaosapuolilla voi olla Euroopan työllisyysstrategiassa, josta sovittiin vuonna 1997 Luxemburgin ylimääräisessä huippukokouksessa ja sen jälkeen annetuissa Eurooppa-neuvoston päätöslauselmissa, varsinkin vuoden 1999 työllisyyden suuntaviivoja koskevassa neuvoston päätöslauselmassa¹⁰.
38. Komissio pitää kaikkia edellytyksiä täyttyneinä, jotta se voi tehdä ehdotuksen, jonka tarkoituksena on panna täytäntöön työmarkkinaosapuolten puitesopimus neuvoston päätöksellä.

Komission ehdotus

39. Komissio ilmoitti 14. joulukuuta 1993 annetussa tiedonannossaan, että jos yhteisön tasolla tehty sopimus pannaan täytäntöön työmarkkinaosapuolten yhteisestä pyynnöstä neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä, neuvostolla ei ole mahdollisuutta muuttaa sopimusta. Tämän vuoksi komissio tyytyy ehdottamaan – tutkittuaan työmarkkinaosapuolten tekemää sopimusta – päätöksen hyväksymistä sopimuksesta sellaisenaan. Tässä tapauksessa ehdotettu lainsäädäntöväline on direktiivi, ja siihen sisältyvät tavanomaiset lausekkeet, jotka koskevat direktiivin täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa.
40. Komissio oli myös sitä mieltä, että neuvoston päätöksellä on pantava täytäntöön työmarkkinaosapuolten tekemän sopimuksen määräykset niin, että sopimuksen teksti ei ole osa päätöstä vaan sen liite.
41. Lisäksi komissio ilmoitti, että jos neuvosto päättää sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan viimeisessä alakohdassa määrättyjen menettelyjen mukaisesti olla panematta täytäntöön työmarkkinaosapuolten tekemän sopimuksen sellaisenaan, komissio vetää pois päätösehdotuksensa ja tutkii, olisiko kyseistä alaa koskeva lainsäädäntöväline aiheellinen.
42. Komissio ei siis ole toistanut sopimuksen tekstiä ehdotuksessaan vaan on lisännyt sen liitteeksi siihen. Lisäksi se toistaa, että jos neuvosto haluaa muuttaa työmarkkinaosapuolten tekemää puitesopimusta, se vetää pois ehdotuksensa.

Oikeusperusta

43. Amsterdamin sopimuksen voimaantulon jälkeen sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen määräykset sisältyvät perustamissopimuksen 136–139 artiklaan.
44. Perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavasti: ”Yhteisön tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön – – 137 artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä”. Määräaikaista työtä koskeva sopimus liittyy perustamissopimuksen 137 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin työoloihin. Se kuuluu siis niihin aloihin, joilla neuvosto voi tehdä ratkaisunsa määräenemmistöllä. Näin ollen perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohta muodostaa asianmukaisen oikeusperustan komission ehdotukselle.

¹⁰ Neuvoston päätöslauselma, annettu 9. helmikuuta 1999, vuoden 1999 työllisyyden suuntaviivoista.

45. Kyseisessä artiklassa ei määrätä Euroopan parlamentin kuulemisesta niiden pyyntöjen osalta, jotka komissio on saanut työmarkkinaosapuolilta. Tiedonannossaan tekemänsä sitoumuksen mukaisesti komissio on kuitenkin tiedottanut parlamentille työmarkkinaosapuolten kanssa käytävien neuvotteluiden eri vaiheista. Komissio toimittaa parlamentille myös tämän ehdotuksen, jotta se voi halutessaan antaa siitä lausuntonsa komissiolle ja neuvostolle. Sama koskee myös talous- ja sosiaalikomiteaa.

Lainsäädäntövälineen muoto

46. Perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdassa mainitulla 'päätöksellä' viitataan yhteen perustamissopimuksen 249 artiklassa tarkoitettuun velvoittavaan lainsäädäntövälineeseen. Komission tehtävänä on ehdottaa neuvostolle kyseisessä artiklassa mainitusta kolmesta velvoittavasta välineestä (asetus, direktiivi tai päätös) sitä, joka vaikuttaa asianmukaisimmalta. Kyseessä olevassa tapauksessa työmarkkinaosapuolten tekstin luonteen (puitesopimus) ja sisällön huomioon ottaen on selvä, että kyseistä puitesopimusta on tarkoitus soveltaa epäsuorasti niin, että jäsenvaltiot tai työmarkkinaosapuolet saattava määräykset osaksi kansallista lainsäädäntöä. Näin ollen asianmukaisin väline sopimuksen täytäntöönpanoa varten on neuvoston direktiivi. Antamiensa sitoumusten mukaisesti komissio katsoo lisäksi, että puitesopimuksen tekstin ei pitäisi olla osa direktiiviä vaan sen liite.

47. Ehdotuksen artiklojen osalta komissio haluaa tehdä seuraavat huomautukset:

- 1 artikla
- Artiklassa rajoitetaan tekemään työmarkkinaosapuolten tekemä sopimus velvoittavaksi, jotta se voidaan panna täytäntöön perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaisesti neuvoston päätöksellä.
- 2–5 artikla
- Näissä artikloissa on tavanomaiset säännökset, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä.
- 2 artiklan 1 kohdassa todetaan, että direktiivissä säädetään ainoastaan vähimmäisvaatimuksista ja jätetään näin jäsenvaltioille mahdollisuus toteuttaa tiukempia toimenpiteitä kyseisellä alalla.
- 2 artiklan 2 kohdassa on suojelun tason säilyttämistä koskeva standardilauseke. Se koskee jäsenvaltioita, joissa on direktiivin hyväksymishetkellä parempi suojelutaso kuin direktiivin liitteenä olevalla puitesopimuksella taattu taso. Kyseisen lausekkeen tarkoituksena on estää työntekijöiden suojelun tason heikentyminen yhteisön direktiivin hyväksymisen vuoksi. Lausekkeella annetaan kuitenkin jäsenvaltioille mahdollisuus toteuttaa erilaisia toimenpiteitä, jotka johtuvat niiden talous- ja sosiaalipolitiikasta, kuitenkin puitesopimuksessa määrättyjä vähimmäisvaatimuksia noudattaen. On kuitenkin selvää, että jäsenvaltioilla on liikkumavaraa ainoastaan direktiivin takaaman perusturvan ylittävällä tasolla.

- Ehdotuksen 3 artiklassa veloitetaan jäsenvaltiot säätämään rangaistuksista, jotka ovat tehokkaita, oikeassa suhteessa rikkomukseen ja ennalta ehkäiseviä. Sovellettaessa yhteisön lainsäädäntöä on tarpeen, kuten kaikissa oikeudellisissa järjestelmissä, että niitä, joilla on yhteisön lainsäädännöstä seuraavia velvoitteita, varoitetaan rikkomasta sitä ja toisaalta niitä, jotka eivät noudata sitä, rangaistaan asianmukaisesti.
- Ehdotuksen 4 ja 5 artiklassa on säännökset, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä.

Direktiivin perustelut toissijaisuusperiaatteen kannalta

48. UNICE:n, CEEPin ja EAY:n määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta tehty ehdotus neuvoston direktiiviksi noudattaa toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta koskevia vaatimuksia, jotka on kirjattu perustamissopimuksen 5 artiklaan.
49. Toissijaisuusperiaatteen osalta yhteisön toimen tarpeellisuus on perusteltua siksi, että työmarkkinaosapuolet ovat sopineet yhteisön toimen tarpeellisuudesta sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti (perustamissopimuksen 138 artikla, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella) ja pyytäneet tehdyn sopimuksen täytäntöönpanoa yhteisön tasolla komission ehdotuksesta tehdyllä neuvoston päätöksellä sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan (perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksella) mukaisesti. Lisäksi aloite on Essenissä joulukuussa 1994 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien ja niiden seurannan suuntainen ja erityisesti vuoden 1998 ja 1999 työllisyyden suuntaviivoja koskevien neuvoston päätöslauselmien¹¹ suuntainen.
50. Neuvoston direktiivi vastaa suhteellisuutta koskevaan vaatimukseen sikäli, että siinä rajoitutaan vahvistamaan suuret tavoitteet, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava, ja itse direktiivin sisällöstä päättävät työmarkkinaosapuolet eikä yhteisö.

Päätelmät

51. Neuvostoa pyydetään hyväksymään direktiiviehdotus, joka koskee UNICE:n, CEEPin ja EAY:n tekemää puitesopimusta määräaikaisesta työstä.

¹¹ Neuvoston päätöslauselma, annettu 15. joulukuuta 1997, vuoden 1998 työllisyyden suuntaviivoista ja neuvoston päätöslauselma, annettu 9. helmikuuta 1999, vuoden 1999 työllisyyden suuntaviivoista.

NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI

EY:n teollisuuden ja työnantajien keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 139 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,¹²

sekä katsoo, että

- (1) Amsterdamin sopimuksen voimaantulon seurauksena Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna Maastrichtin sopimuksella, liitteenä olevan sosiaalipolitiikasta tehtyyn pöytäkirjaan nro 14 liitetyn sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen määräykset on sisällytetty Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 136–139 artiklaan,
- (2) työmarkkinaosapuolet voivat perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaisesti pyytää yhteisesti, että yhteisön tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä,
- (3) työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevan yhteisön peruskirjan 7 kohdassa säädetään muun ohessa, että "sisämarkkinoiden toteuttamisen olisi johdettava työntekijöiden elin- ja työolojen paranemiseen yhteisössä. Tähän päästään yhdenmukaistamalla eri maissa vallitsevien olosuhteiden parantamista, erityisesti muiden kuin toistaiseksi voimassa olevien työsuhteiden, kuten määräaikaisten työsuhteiden, osa-aikatyön, väliaikaisen työn ja kausityön osalta,
- (4) neuvosto ei ole tehnyt päätöstä tiettyjä työsuhteita koskevasta direktiiviehdotuksesta¹³ kilpailun vääristymisen osalta, sellaisena kuin se on muutettuna¹⁴, eikä tiettyjä työsuhteita koskevasta direktiiviehdotuksesta¹⁵ työolojen osalta,

¹² EYVL C ...

¹³ EYVL C 224, 8.9.1990, s. 6.

¹⁴ KOM(90) 533 lopullinen, EYVL C 305, 5.12.1990, s. 8.

¹⁵ EYVL C 224, 8.9.1990, s. 4.

- (5) Essenissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä korostettiin tarvetta toteuttaa toimenpiteitä, joilla lisätään kasvun työllistävää vaikutusta, erityisesti joustavammilla työjärjestelyillä, jotka vastaavat sekä työntekijöiden toiveita että kilpailun vaatimuksia,
- (6) vuoden 1999 työllisyyden suuntaviivoista 9. helmikuuta 1999 annetussa neuvoston päätöslauselmassa kehoitettiin asianmukaisten tasojen työmarkkinaosapuolia neuvottelemaan sopimuksia, joilla "pyritään työn organisoinnin nykyaikaistamiseen, mukaan lukien joustavat työaikajärjestelyt, jotta voitaisiin parantaa yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä sekä saavuttaa joustavuuden ja työntekijöiden turvallisuuden välillä tarvittava tasapaino",
- (7) komissio on sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti kuullut työmarkkinaosapuolia yhteisön toiminnan mahdollisista suuntaviivoista joustavien työaikojen ja työntekijöiden turvallisuuden osalta,
- (8) komissio arvioi tämän kuulemisen perusteella, että yhteisön toiminta on suotavaa, sekä kuuli työmarkkinaosapuolia uudelleen yhteisön tasolla suunnitellun ehdotuksen sisällöstä sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti,
- (9) toimialaltaan yleiset työmarkkinakeskusjärjestöt – EY:n teollisuuden ja työnantajien keskusjärjestö (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskus (CEEP) ja Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö (EAY) – ilmoittivat komissiolle 23. maaliskuuta 1998, että ne ovat halukkaita aloittamaan sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan mukaisen menettelyn; ne pyysivät komissiolta yhteisellä kirjeellä kolmen kuukauden lisääaikaa; komissio suostui pyyntöön ja jatkoi neuvottelukautta 30. päivään maaliskuuta 1999,
- (10) kyseiset työmarkkinakeskusjärjestöt tekivät 18. maaliskuuta 1999 määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen; ne toimittivat komissiolle yhteisen pyyntönsä puitesopimuksen täytäntöönpanosta komission ehdottamalla neuvoston päätöksellä sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti,
- (11) neuvosto antoi 6. joulukuuta 1994 päätöslauselman¹⁶ tietyistä Euroopan unionin sosiaalipolitiikan näkymistä, jotka koskivat unionin taloudellista ja sosiaalista lähentymistä, ja kehotti työmarkkinaosapuolia hyödyntämään sopimuksetekomahdollisuuksia, koska työmarkkinaosapuolet ovat yleisesti ottaen lähempänä yhteiskunnallista todellisuutta ja sen ongelmia,
- (12) osa-aikatyöstä 6. kesäkuuta 1997 tehdyn puitesopimuksen johdannossa sopimuspuolet ilmoittivat aikeistaan harkita tarvetta samanlaisiin sopimuksiin, jotka koskevat muita joustavia työmuotoja,
- (13) työmarkkinaosapuolet ovat halunneet kiinnittää erityistä huomiota määräaikaiseen työhön, mutta ne ovat samalla ilmoittaneet aikovansa harkita,

¹⁶ EYVL C 368, 23.12.1994, s. 6.

olisiko tarvetta samanlaiseen sopimukseen, joka koskisi tilapäistä työvoimaa välittävien yritysten kautta tehtyä työtä,

- (14) allekirjoittajaosapuolet toivoivat saavansa aikaan määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen, jossa esitetään määräaikaisiin työsopimuksiin ja työsuhteisiin liittyvät yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset; ne osoittivat halunsa parantaa määräaikaisen työn laatua takaamalla syrjimättömyysperiaatteen soveltamisen ja laatimalla puitteet peräkkäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden väärinkäytösten ehkäisemiseksi,
- (15) tämän puitesopimuksen täytäntöönpanon asianmukainen oikeudellinen väline on perustamissopimuksen 249 artiklan mukainen direktiivi; se sitoo jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättää niille valittavaksi muodon ja keinot,
- (16) jäsenvaltiot eivät voi perustamissopimuksen 5 artiklassa määriteltyjen toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti riittävällä tavalla toteuttaa tämän direktiivin tavoitteita, vaan ne voidaan toteuttaa paremmin yhteisön tasolla; tässä direktiivissä rajoitetaan asettamaan vähimmäisvaatimukset näiden tavoitteiden toteuttamiseksi eikä siinä säädetä tämän tarkoituksen ylittävistä toimista,
- (17) komissio teki direktiiviehdotuksensa sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen soveltamisesta 14. joulukuuta 1993 annetun tiedonannon¹⁷ ja yhteisön tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun mukauttamisesta ja edistämisestä 20. toukokuuta 1998 annetun tiedonannon¹⁸ mukaisesti ottaen huomioon allekirjoittajaosapuolten edustavuuden ja valtuudet sekä puitesopimuksen lausekkeiden lainmukaisuuden,
- (18) komissio teki direktiiviehdotuksensa noudattaen perustamissopimuksen 137 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan sosiaalipolitiikkaa koskevissa direktiiveissä on vältettävä "säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä",
- (19) komissio on sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen soveltamisesta annetun tiedonannon mukaisesti ilmoittanut asiasta Euroopan parlamentille ja lähettänyt sille puitesopimuksen tekstin, jossa oli mukana komission direktiiviehdotus sekä perustelut,
- (20) komissio on ilmoittanut asiasta myös talous- ja sosiaalikomitealle ja lähettänyt sille puitesopimuksen tekstin, jossa oli mukana komission direktiiviehdotus sekä perustelut,
- (21) direktiivissä säädetään vähimmäisvaatimuksista ja jätetään jäsenvaltioille tai työmarkkinaosapuolille mahdollisuus ottaa käyttöön edullisempia säännöksiä,

¹⁷ KOM(93) 600, 14.12.1993.

¹⁸ KOM(98) 322 lopullinen, 20.5.1998.

- (22) direktiivin täytäntöönpano ei oikeuta heikentämään jäsenvaltiossa vallitsevaa tilannetta,
- (23) jäsenvaltiot voivat antaa tämän direktiivin täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi näiden yhteisestä pyynnöstä sillä edellytyksellä, että ne toteuttavat kaikki toimenpiteet voidakseen jatkuvasti taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen, ja
- (24) puitesopimuksen täytäntöönpanolla edistetään perustamissopimuksen 136 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamista,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on panna täytäntöön toimialaltaan yleisten työmarkkinakeskusjärjestöjen (UNICE, CEEP ja EAY) 18. maaliskuuta 1999 tekemä määräaikaista työtä koskeva puitesopimus, joka on liitteenä.

2 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat antaa säännöksiä, jotka ovat edullisempia kuin tässä direktiivissä säädetty.

2. Tämän direktiivin täytäntöönpano ei ole missään tapauksessa riittävä peruste heikentää työntekijöiden suojelun yleistä tasoa direktiivin soveltamisalalla. Se ei myöskään estä jäsenvaltioiden tai työmarkkinaosapuolten oikeutta antaa tilanteen kehittymisen huomioon ottaen erilaisia lakeihin, asetuksiin tai sopimuksiin perustuvia säännöksiä kuin mitkä ovat voimassa direktiivin antamishetkellä sillä edellytyksellä, että tässä direktiivissä säädettyjä vähimmäisvaatimuksia noudatetaan.

3 artikla

Jäsenvaltioiden on määrättävä rangaistusjärjestelmästä, jota sovelletaan tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomuksiin, ja toteutettava kaikki toimenpiteet niiden täytäntöönpanemiseksi. Säädettyjen rangaistusten on oltava tehokkaita, oikeassa suhteessa rikkomukseen ja ennalta ehkäiseviä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava antamistaan säännöksistä komissiolle viimeistään 4 artiklassa mainittuna päivänä ja kaikista niitä koskevista muutoksista viipymättä.

4 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään kaksi vuotta sen hyväksymisen jälkeen tai varmistettava viimeistään kyseisenä päivänä, että työmarkkinaosapuolet ovat panneet tarvittavat säännökset täytäntöön sopimusteitse, ja jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joiden avulla ne voivat

jatkuvasti taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle välittömästi.

Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa ja kuultuaan työmarkkinaosapuolia saada enintään yhden vuoden lisäaikaa, mikäli se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon vuoksi.

Niiden on ilmoitettava tällaisista olosuhteista komissiolle välittömästi.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niihin on liitettävä viittaus tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

LIITE

Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö (EAY) – Euroopan teollisuuden ja työnantajien keskusjärjestö (UNICE) – Julkisten yritysten Euroopan keskus (CEEP)

Määräaikaista työtä koskeva puitesopimus

Johdanto-osa

Tämä puitesopimus osoittaa, minkälainen asema työmarkkinaosapuolilla voi olla Euroopan työllisyysstrategiassa, josta sovittiin vuonna 1997 pidetyssä Luxemburgin ylimääräisessä työllisyyshuippukokouksessa. Se on osa-aikatyötä koskevan puitesopimuksen jälkeen lisäpanos kohti parempaa tasapainoa "työajan joustavuuden ja työntekijöiden turvallisuuden välillä".

Tämän sopimuksen osapuolet tunnustavat, että toistaiseksi voimassa olevat työsopimukset ovat ja tulevat olemaan vallitseva työsuhdemuoto työnantajien ja työntekijöiden välillä. Ne tunnustavat myös, että määräaikaiset työsopimukset vastaavat tietyissä olosuhteissa sekä työnantajien että työntekijöiden tarpeita.

Tässä sopimuksessa esitetään määräaikaiseen työsuhteeseen liittyvät yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset ja tunnustetaan, että niiden yksityiskohtaisessa soveltamisessa on otettava huomioon erityiset kansalliset, alakohtaiset ja kausiluontoiset tilanteet. Sopimus kuvaa työmarkkinaosapuolten tahtoa luoda yleiset puitteet sen varmistamiseksi, että määräaikaisessa työsuhteessa olevia työntekijöitä kohdellaan samalla tavalla suojelemalla heitä syrjintää vastaan ja että määräaikaisia työsopimuksia käytetään sekä työnantajien että työntekijöiden kannalta hyväksyttävältä pohjalta.

Tätä sopimusta sovelletaan määräaikaisiin työntekijöihin lukuun ottamatta niitä, jotka tilapäistä työvoimaa välittävä yritys on asettanut käyttäjäyrityksen käyttöön. Osapuolten tarkoituksena on harkita tarvetta tehdä tilapäistä työvoimaa välittävien yritysten kautta tehtyä työtä koskeva samanlainen sopimus.

Sopimus koskee määräaikaisten työntekijöiden työehtoja, ja siinä tunnustetaan, että lakisääteiseen sosiaaliturvaan liittyvät asiat kuuluvat jäsenvaltioiden päätettäväksi. Tältä osin työmarkkinaosapuolet kiinnittävät huomiota Dublinissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vuonna 1996 antamaan työllisyyttä koskevaan julistukseen, jossa korostettiin muun muassa tarvetta kehittää sosiaaliturvajärjestelmät työllisyyttä paremmin edistäviksi "kehittämällä sosiaalisen suojelun järjestelmiä, jotka pystyvät mukautumaan uusiin työmuotoihin ja tarjoamaan asianmukaista sosiaalista suojelua tällaista työtä tekeville ihmisille". Sopimuspuolet toistavat vuonna 1997 tehdyssä osa-aikatyötä koskevassa sopimuksessa ilmaistun kantansa, että jäsenvaltioiden olisi pantava tämä julistus täytäntöön välittömästi.

Lisäksi sopimuspuolet tunnustavat, että ammatillisten sosiaalisen suojelun järjestelmien muutokset ovat tarpeen, jotta ne voidaan mukauttaa nykyoloihin ja huolehtia erityisesti oikeuksien siirtymisestä.

EAY, UNICE ja CEEP pyytävät komissiota toimittamaan tämän puitesopimuksen neuvostolle, jotta se päätöksellään vahvistaisi nämä vaatimukset sitoviksi niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat osallisina sosiaalipolitiikkaa koskevassa, Euroopan yhteisön perustamissopimukseen kuuluvan sosiaalipöytäkirjan liitteenä olevassa sopimuksessa.

Sopimuspuolet pyytävät komissiota sopimuksen täytäntöönpanoa koskevassa ehdotuksessaan kehottamaan jäsenvaltioita hyväksymään neuvoston päätöksen noudattamiseksi tarpeelliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kahden vuoden kuluessa päätöksen hyväksymisestä tai varmistamaan, että työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarpeelliset toimenpiteet sopimusteitse saman määräajan kuluessa.¹⁹ Jäsenvaltioilla on mahdollisuus tarvittaessa ja kuultuaan työmarkkinaosapuolia saada enintään yhden vuoden lisäaika tämän määräyksen noudattamiseksi, mikäli se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon vuoksi.

Sopimuspuolet pyytävät, että työmarkkinaosapuolia kuullaan ennen kuin jäsenvaltiot tekevät mitään lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia määräyksiä koskevia esityksiä tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Rajoittamatta kansallisten tuomioistuinten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asemaa, sopimuksen osapuolet pyytävät, että komissio osoittaisi tämän sopimuksen tulkintaa Euroopan tasolla koskevat kysymykset aluksi osapuolille lausuntoa varten.

Yleisiä huomioita

1. Osapuolet ovat ottaneet huomioon sosiaalipolitiikkaa koskevan, Euroopan yhteisön perustamissopimukseen kuuluvan sosiaalipöytäkirjan liitteenä olevan sopimuksen, ja erityisesti sen 3 artiklan 4 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan, sekä katsovat, että
2. sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 4 artiklan 2 kohta edellyttää, että yhteisön tasolla tehdyt sopimukset voidaan panna täytäntöön allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä komission ehdotukseen perustuvalla neuvoston päätöksellä,

¹⁹ Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteenä olevaan sosiaalipolitiikkaa koskevaan pöytäkirjaan nro 14 liitetyn sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

3. työaikojen joustavuutta ja työntekijöiden turvaa koskevassa toisessa kuulemisasiakirjassaan komissio ilmoitti aikomuksestaan ehdottaa oikeudellisesti sitovaa yhteisön toimenpidettä,
4. osa-aikatyöstä tehtyä direktiiviehdotusta koskevassa lausunnossaan Euroopan parlamentti kehotti komissiota tekemään välittömästi direktiiviehdotuksia muista joustavista työmuodoista, kuten määräaikaisesta työstä ja tilapäistyövoimaa välittävien yritysten kautta tehtävästä työstä,
5. Luxemburgissa kokoontuneen työllisyyttä käsitelleen ylimääräisen Eurooppa-neuvoston päätelmissä kehoitettiin työmarkkinaosapuolia neuvottelemaan sopimuksia, joilla "pyritään työn organisoinnin nykyaikaistamiseen, mukaan lukien joustavat työaikajärjestelyt, jotta voitaisiin parantaa yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä sekä saavuttaa joustavuuden ja turvallisuuden välillä tarvittava tasapaino",
6. toistaiseksi voimassa olevat työsopimukset ovat vallitseva työsuhdemuoto, jolla vaikutetaan kyseisten työntekijöiden elämän laatuun ja parannetaan toimintakykyä,
7. määräaikaisten työsopimusten käytön perustuminen perusteltuihin syihin on tapa estää väärinkäytöksiä,
8. määräaikaiset työsopimukset ovat luonteenomainen työnteon piirre tietyillä toimialoilla sekä tietyissä ammateissa ja toiminnoissa, ja ne voivat sopia sekä työnantajille että työntekijöille,
9. yli puolet määräaikaistyöntekijöistä Euroopan unionissa on naisia, ja näin ollen tällä sopimuksella voidaan osaltaan edistää naisten ja miesten tasa-arvoisia mahdollisuuksia,
10. sopimuksen mukaisesti jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on huolehdittava sopimuksen yleisten periaatteiden, vähimmäisvaatimusten ja määräysten soveltamista koskevista järjestelyistä, jotta otettaisiin huomioon kunkin jäsenvaltion tilanne ja tiettyjen alojen ja ammattien, myös kausiluontoisen työn, olosuhteet,
11. sopimuksessa otetaan huomioon tarve parantaa sosiaalipolitiikalle asetettavia vaatimuksia, vahvistaa yhteisön talouden kilpailukykyä ja välttää säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasitteita, jotka vaikeuttaisivat pienten ja keskisuurten yritysten perustamista ja kehittämistä, ja
12. työmarkkinaosapuolilla on parhaat edellytykset työnantajien ja työntekijöiden tarpeita vastaavien ratkaisujen löytämiseksi, joten niille on annettava erityisasema tämän sopimuksen täytäntöönpanossa ja soveltamisessa.

ALLEKIRJOITTANEET OSAPUOLET OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

Tarkoitus (1 lauseke)

Tämän puitesopimuksen tarkoituksena on

- 1) parantaa määräaikaisen työn laatua varmistamalla syrjimättömyyden periaatteen soveltaminen
- 2) laatia puitteet sellaisten väärinkäytösten ehkäisemiseksi, jotka johtuvat perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden käytöstä.

Soveltamisala (2 lauseke)

- 1) Tätä sopimusta sovelletaan määräaikaisiin työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhte, sellaisena kuin se on määritelty jäsenvaltion lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä.
- 2) Jäsenvaltiot kuultuaan työmarkkinaosapuolia ja/tai työmarkkinaosapuolet voivat päättää, että sopimusta ei sovelleta
 - a) ammatilliseen peruskoulutukseen ja oppisopimusjärjestelyihin
 - b) työsopimukseen ja työsuhteisiin, jotka on tehty valtion tai valtion tukeman erityisen ammatillisen koulutus- tai uudelleenkoulutusohjelman taikka työelämään siirtymistä koskevan ohjelman puitteissa.

Määritelmät (3 lauseke)

- 1) Tässä sopimuksessa 'määräaikaisella työntekijällä' tarkoitetaan henkilöä, jolla on suoraan työnantajan ja työntekijän välillä tehty työsopimus tai solmittu työsuhte, jonka päättymisen määräytyy perustelluin syin, esimerkiksi tietyn päivämäärän umpeutumisen, tietyn tehtävän loppuun saattamisen tai tietyn tapahtuman ilmaantumisen perusteella.
- 2) Tässä sopimuksessa 'vastaavalla vakituisella työntekijällä' tarkoitetaan työntekijää, jolla on toistaiseksi voimassa oleva työsopimus tai työsuhte ja

joka työskentelee samassa työpaikassa ja samassa tai samanlaisessa työssä tai tehtävässä, ottaen huomioon pätevyys ja ammattitaito.

Milloin samassa työpaikassa ei ole vastaavaa vakituista työntekijää, vertailu on tehtävä suhteessa sovellettavaan työehtosopimukseen tai jos sellaista ei ole, vertailu tehdään kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytännön mukaisesti.

Syrjimättömyyden periaate (4 lauseke)

- 1) Määräaikaisiin työntekijöihin ei saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin vakituisiin työntekijöihin pelkästään siksi, että heillä on määräaikainen työsopimus tai työsuhde, ellei siihen ole asiallisia syitä.
- 2) Silloin kun se on tarkoituksenmukaista, sovelletaan pro rata temporis -periaatetta.
- 3) Jäsenvaltiot kuultuaan työmarkkinaosapuolia ja/tai työmarkkinaosapuolet määrittelevät tämän lausekkeen soveltamistavat ottaen huomioon yhteisön lainsäädännön, kansallisen lainsäädännön, työehtosopimukset ja käytännön.
- 4) Erityisiin työehtoihin liittyvien palvelusaikaa koskevien vaatimusten on oltava määräaikaisille samat kuin vakituksille työntekijöille, ellei eri pituisen palvelusajan vaatimiselle ole asiallisia syitä.

Väärinkäytöksiä ehkäisevät toimenpiteet (5 lauseke)

- 1) Perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden väärinkäytösten estämiseksi jäsenvaltiot kuultuaan työmarkkinaosapuolia kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytännön mukaan ja/tai työmarkkinaosapuolten on otettava käyttöön erityisten alojen ja/tai työntekijäryhmien tarpeiden mukaan yhden tai useita seuraavista toimenpiteistä, jos käytettävissä ei ole vastaavia oikeudellisia toimenpiteitä väärinkäytösten estämiseksi:
 - a) perustellut syyt tällaisen työsopimuksen tai työsuhteen uudistamista varten
 - b) perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden enimmäiskokonaiskesto
 - c) tällaisten työsopimusten tai työsuhteiden uudistamisten lukumäärä.

- 2) Jäsenvaltiot kuultuaan työmarkkinaosapuolia ja/tai työmarkkinaosapuolet määrittävät tarvittaessa, millä edellytyksillä määräaikaista työsopimuksia tai työsuhteita
- a) pidetään perättäisinä
 - b) pidetään toistaiseksi voimassa olevina työsopimuksina tai työsuhteina.

Tiedottaminen ja työpaikan saantimahdollisuudet (6 lauseke)

- (1) Työnantajan on tiedotettava määräaikaistilalle työntekijöille yrityksessä tai työpaikassa avautuvista vapaista työpaikoista sen varmistamiseksi, että heillä on samat mahdollisuudet saada vakituinen työpaikka kuin muillakin työntekijöillä. Tiedottaminen voidaan tehdä yleisellä ilmoituksella, joka on sopivassa paikassa yrityksessä tai työpaikassa.
- (2) Työnantajan olisi mahdollisuuksien mukaan helpotettava määräaikaisten työntekijöiden mahdollisuuksia osallistua asianmukaiseen koulutukseen, jossa he voivat parantaa ammattitaitoaan, urakehitystään ja ammatillista liikkuvuuttaan.

Tiedottaminen ja kuuleminen (7 lauseke)

- (1) Määräaikaistil työntekijät on otettava huomioon, kun lasketaan kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukaisten työntekijöitä edustavien elinten perustamiskynnykseksi kansallisissa säännöksissä asetettuja yrityksen henkilöstön lukumääriä.
- (2) Jäsenvaltiot kuultuaan työmarkkinaosapuolia ja/tai työmarkkinaosapuolet määrittelevät 7 lausekkeen 1 kohdan soveltamistavat kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytännön mukaisesti ja 4 lausekkeen 1 kohdan huomioon ottaen.
- (3) Työnantajan olisi mahdollisuuksien mukaan pyrittävä antamaan olemassa oleville työntekijöitä edustaville elimille tietoja yrityksessä tehtävästä määräaikaistil työstä.

Täytäntöönpanoa koskevat määräykset (8 lauseke)

- (1) Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet voivat pitää voimassa tai saattaa voimaan tässä sopimuksessa asetettuja määräyksiä edullisempia määräyksiä.
- (2) Tällä sopimuksella ei rajoiteta yhteisön erityissäännösten, erityisesti miesten ja naisten tasa-arvoista kohtelua ja yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevien yhteisön säännösten soveltamista.
- (3) Tämän sopimuksen täytäntöönpano ei ole pätevä peruste työntekijöiden suojan yleisen tason heikentämiseksi sopimuksen soveltamisalalla.
- (4) Tämä sopimus ei rajoita työmarkkinaosapuolten oikeutta tehdä asianmukaisella tasolla, mukaan lukien Euroopan taso, sopimuksia, joilla mukautetaan ja/tai täydennetään tämän sopimuksen määräyksiä kyseisten työmarkkinaosapuolten erityistarpeiden huomioon ottamiseksi.
- (5) Tämän sopimuksen soveltamista koskevien riitojen ja valitusten ennaltaehkäisy ja selvittely tapahtuu kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten ja käytännön mukaisesti.
- (6) Sopimuksen allekirjoittajapuolet tekevät arvion sopimuksen soveltamisesta viiden vuoden kuluttua neuvoston päätöksestä, jos joku sopimuspuolista sitä vaatii.

FRITZ VERZETNITSCH

EAY:n puheenjohtaja

GEORGES JACOBS

UNICE:n puheenjohtaja

**ANTONIO
AUYANET**

CEEPin puheenjohtaja

CASTELLANO

EMILIO GABAGLIO

EAY:n pääsihteeri

DIRK F. HUDIG

UNICE:n pääsihteeri

JYTTE FREDENSBORG

CEEPin pääsihteeri

18. maaliskuuta 1999

LIITE

VAIKUTUSTEN ARVIOINTILOMAKE

EHDOTUKSEN VAIKUTUS YRITYKSIIN

erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin)

Ehdotuksen nimi

Ehdotus neuvoston direktiiviksi EY:n teollisuuden ja työnantajien keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta

Ehdotuksen viitenumero: 99005

Ehdotus

1. Miksi yhteisön lainsäädäntö on tarpeen tällä alalla ja mitkä ovat sen päätavoitteet toissijaisuusperiaate huomioon ottaen?

Tämän direktiivin tarkoituksena on panna täytäntöön määräaikaista työtä koskeva puitesopimus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kyseisessä artiklassa määrätään mahdollisuudesta panna työmarkkinaosapuolten tekemät sopimukset täytäntöön komission ehdotuksesta tehdyllä neuvoston päätöksellä. Allekirjoittajaosapuolet ovat yhteisesti pyytäneet komissiota tekemään ehdotuksen neuvostolle. Sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen soveltamisesta antamansa tiedonannon²⁰ mukaisesti komissio tutki sopimusta kolmelta kannalta. Komissio arvioi, että kaikki edellytykset täyttyivät (allekirjoittajaosapuolten edustavuus, sopimuksen lausekkeiden laillisuus ja pk-yrityksiä koskevien erityisten säännösten noudattaminen) ja että sen ehdotus neuvoston direktiiviksi olisi hyväksyttävä.

Vaikutukset yrityksiin

2. Mihin ja keihin ehdotus vaikuttaa?

Puitesopimus saattaa vaikuttaa kaikkiin yrityksiin ja kaikkiin työntekijöihin yrityksen toiminta-alasta ja koosta riippumatta.

3. Mitä yritysten pitäisi tehdä ehdotuksen vaatimusten täyttämiseksi?

Kuten puitesopimuksen 1 lausekkeessa todetaan, yritysten on varmistettava, että määräaikaisessa työsuhteessa olevia työntekijöitä ei syrjitä millään tavalla.

Puitesopimuksessa annetaan työnantajille mahdollisuus hyödyntää määräaikaisia työsuhteita tavalla, jossa otetaan huomioon erityiset kansalliset ja alakohtaiset

²⁰ KOM(93) 600 lopullinen.

vaatimukset (katso sopimuksen 5 lauseke), mutta sen tavoitteena on estää määräaikaisten työsopimusten ja työsuhteiden väärinkäyttö.

Useissa lausekkeissa viitataan lainsäädäntöön, työehtosopimuksiin tai kansalliseen käytäntöön taikka työmarkkinaosapuoliin asianmukaisella tasolla ja annetaan toimintavaraa yksittäisille yrityksille. Yrityksiä koskevista täsmällisistä vaatimuksista päätetään siis suureksi osaksi kansallisella, alakohtaisella tai yrityksen tasolla.

4. Mitä taloudellisia vaikutuksia ehdotuksella todennäköisesti on?

Määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen täytäntöönpano edistää osaltaan Essenin Eurooppa-neuvoston asettamaa toista painopistealuetta eli uusien joustavien työn organisointimuotojen käyttöönottoa. Luxemburgissa kokoontuneen työllisyyttä käsitelleen ylimääräisen Eurooppa-neuvoston päätelmissä kehoitettiin työmarkkinaosapuolia neuvottelemaan sopimuksia, joilla "pyritään työn organisoinnin nykyaikaistamiseen, mukaan lukien joustavat työaikajärjestelyt, jotta voitaisiin parantaa yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä sekä saavuttaa joustavuuden ja turvallisuuden välillä tarvittava tasapaino". Tätä asiaa koskeva työmarkkinaosapuolten sopimus, joka syntyi työnantajien ja työntekijöiden välisten neuvotteluiden tuloksena, vaikutti sopivimmalta välineeltä molempien osapuolien etujen yhteensovittamiseksi.

Koska kyseessä on puitesopimus, jonka soveltamisessa on suurta vaihtelua, sen tarkkoja taloudellisia vaikutuksia ei voida arvioida EU:n tasolla tai ennen sen täytäntöönpanoa. Taloudelliset vaikutukset riippuvat siitä, miten direktiivi pannaan täytäntöön ja sitä sovelletaan kansallisella, alakohtaisella ja yritysten tasolla, kun otetaan huomioon sopimuksen 5 lausekkeessa määrätty joustavuus.

Tilastolliselta kannalta voidaan kuitenkin todeta, että vuonna 1997 tilapäisessä tai määräaikaisessa työsuhteessa EU:ssa työvoimasta oli miehiä 11 % ja naisia 13 %. Koska sopimuksen soveltamisalaan eivät kuulu tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen käyttäjäyrityksen käyttöön asettamat työntekijät, määräaikaisessa työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä on alle 10 % EU:n koko työvoimasta, vaikka määrä on noussut jatkuvasti.²¹ Sopimuksessa annetaan tasapainoiset ja joustavat puitteet kasvavalle suuntaukselle käyttää määräaikaisia työsopimuksia ja samalla estetään tällaisten työsopimusten väärinkäyttö.

Puitesopimuksen johdanto-osan toisessa kappaleessa työmarkkinaosapuolet tunnustavat, että määräaikaiset työsopimukset vastaavat tietyissä olosuhteissa sekä työantajien että työntekijöiden tarpeita.

5. Sisältyykö ehdotukseen toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ottaa huomioon pk-yritysten erityinen asema (esim. alhaisemmat tai erilaiset vaatimukset)?

Pk-yritysten erityistilanteeseen kiinnitettiin erityishuomiota puitesopimusta laadittaessa. Pk-yritykset tuodaan erityisesti esiin yleisien huomioiden 11 kohdassa:

²¹ Työllisyys Euroopassa 1998 -raportti.

- "Sopimuksessa otetaan huomioon tarve parantaa sosiaalipolitiikalle asetettavia vaatimuksia, vahvistaa yhteisön talouden kilpailukykyä ja välttää säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasitteita, jotka vaikeuttaisivat pienten ja keskisuurten yritysten perustamista ja kehittämistä".

Sopimuksessa ei selvästikään määrätä nimenomaisesti poikkeuksesta työntekijöiden syrjimättömyyttä koskevaan peruseriaatteeseen pk-yritysten eduksi. Peräkkäisten määräaikaisten työsopimusten käytöstä seuraavien väärinkäytösten ehkäisemistä koskevassa 5 lausekkeessa kuitenkin määrätään, että nämä toimenpiteet on toteutettava niin, että niissä otetaan huomioon erityisen alan ja/tai työntekijäryhmän tarpeet. Lisäksi 5 lausekkeen 1 kohdassa määrätään yhden tai useamman sääntelykohdan käyttöönotosta. Väärinkäytösten ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanon joustavuutta voidaan selvästi hyödyntää niin, että siinä otetaan huomioon pk-yritysten työnantajien ja työntekijöiden erityiset tarpeet. Tätä seikkaa korostetaan vielä yleisten huomioiden kohdassa 10, jossa todetaan seuraavasti: "sopimuksen mukaisesti jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on huolehdittava sopimuksen yleisten periaatteiden, vähimmäisvaatimusten ja määräysten soveltamista koskevista järjestelyistä, jotta otettaisiin huomioon kunkin jäsenvaltion tilanne ja tiettyjen alojen ja ammattien, myös kausiluontoisen työn, olosuhteet".

Lisäksi eri lausekkeissa (2 lausekkeen 1 ja 2 kohdassa, 3 lausekkeen 2 kohdassa, 4 lausekkeen 3 kohdassa, 5 lausekkeen 2 kohdassa ja 7 lausekkeen 2 kohdassa) viitataan jäsenvaltion lainsäädäntöön, työehtosopimuksiin tai käytäntöön ja/tai työmarkkinaosapuoliin lausekkeiden soveltamista koskevien järjestelyiden osalta. Vaikka määräyksissä ei nimenomaisesti mainita pk-yrityksiä, ne mahdollistavat tarvittaessa sellaisten kansallisten säännösten antamisen, joissa otetaan huomioon pk-yritysten erityistarpeet.

Määräyksistä näkyy, että työmarkkinaosapuolet ovat pyrkineet jättämään liikkumavaraa sopimuksen mukaisten oikeuksien ja velvollisuuksien täytäntöönpanoon, ja tämän vuoksi erityisten alojen työntekijöiden ja yritysten sekä eri työntekijä- ja yritysryhmien, varsinkin pk-yritysten, erityistarpeet voidaan ottaa huomioon (katso myös yleisten huomioiden kohdat 5, 8 ja 12).

Kuuleminen

6. Luettelo järjestöistä, joita on kuultu ehdotuksen osalta ja jotka ovat ilmoittaneet kantansa

Kaikilla edustavilla järjestöillä²² oli mahdollisuus antaa lausunto ensimmäisellä kuulemiskierroksella. Komissio myös kutsui ne puitesopimusta käsittelevään kuulemiskokoukseen. Järjestöjen kannat on esitetty perustelujen kohdissa 22–25.

²² Sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen soveltamisesta annetun tiedonannon mukaisesti; KOM(93) 600, 14.12.1993